

Karacson Aladar.

Vojenský příběh z osmnáctého století. — Magsal Jan Klecanda.

Aladár! Tvůj otec ví o tobě a touží po tobě, aby směl tě nazvat svým synem. Však slyš! Ty máš podobiznu své ubohé matky!"

Karacson bezděky sáhl si na prsa jako člověk, jenž chce něco zakrýti.

"Nezapírej! — Víš, že tam ji ukrýváš! Ukaz! —"

"Skrýla svou hanbu před světem, chtěla umřít nepoznána, a též tak zemřela," řekl Aladár temně. "Modlival jsem se k jejímu obrazu, však dosud ho nikdo u mne nespapřil. Neznemřel ani její památku."

"Ať když já tě o to prosím! — Aladár, tvůj pán, — otec tvé Irény!"

"Můj pán?" zvolal Karacson. "Nemám již pána! Patřím teď jenom katů! Ale řekl jste, že otec Irény. Má Irény, jste řekl? Nuže, budíž! Ukáži vám ten obraz, ba dám vám ho, ale musíte mi přísáhnout, že až mne již nebude, odvezdíte ho Iréné jako můj odkaz!"

A rozhrnuv chvatně kabát, vyňav ze záprsi škapulír, jež podal plukovníkovi.

Baron přistoupil blíže k oknu, rozvěřil chvějícíma se rukama portrét a zadíval se na miniaturu podobizny, v něm ukrýtoy. Pak vydral se z prsou jeho výkřik, u-pomínající Aladára na jméno, k němuž se modlíval.

Plukovník, všecek rozchevřen, přitiskl škapulír k srdci a zakryv si rukou oči, zaštkal.

"Nuže?" zvolal pak obrátiv se k Aladárovi. "Ty nechtíš nic v tomto okamžiku? Nepravíš si srdce, že syn setkal se s otcem?"

"Můj otec? Vy?" vykřikl Karacson.

Baron rozepjal ruce a Karacson, ztrácející skorem smysly, sklíel mu do náručí.

Uplynula sotva čtvrt hodina od chvíle, kdy baron dall' Aglio setkal se se svým nalezeným synem, a ze bran pevnosti vyrazili v divném trysku tři jezdecké, vedoucí s sebou dva osedlané koně.

Byl to plukovník se svými dvěma sluhy.

Baron, neznámiv nikomu, co se bylo přihodilo, vypravil se co nejrychleji na cestu. Vzal své tři koně i oba koně pobočnickovy, střídali koně a aby dorazil v čas do Vídně, císařského dvora a do čtyřadvaceti hodin aby mohli zase být zpět.

Dvacet čtyři hodiny, z nichž nadto již půl hodiny uplynulo, to byla lůžka, jež byla plukovníkovi dopřána, aby zachránil svého syna. Zbyvalat naděje, — vymocit si ve Vídně slyšení u panovníka a vyprositi milost.

Ale tento úkol nemohl a nechtěl baron svěřiti nikomu jinému. Nikdo jiný nebyl mu dosti spolehlivým a nikdo jiný byl by si asi nedovedl tak rychle vymoci audience u císaře, k němuž bylo časem nespadáno se dostati.

Plukovník byl ovšem páneem nad svými vojáky. Mohl propustiti od svého pluku, koho chtěl, když jednal za něho pod císařským praporem jiného muže, mohl provi-nence propustiti i na svobodu, po-něvadž jistě nenašel by se nikdo, kdo by ho obžaloval u válečné dvorní rady, ale — jakmile jednou již soud pronesl svůj ortel, mohla pomoc jen milost císařova nebo osvobodivší výrok dvorní rady. — A poněvadž tehdy vojenská spravedlnost předpisovala lůžku dvacet čtyři hodin k provedení exekuce a o odkladu vojenské reglementy ničeho nevěděly, byl Aladár ztracen, kdyby se milost nedostavila do stanovené lhůty.

Dvacet čtyři hodiny! Neglepsi jezdeck na dobrém koni nemohl to dokázati. Proto vzal s sebou baron koně tři, aby na zpáteční cestě sluhové čekali ho na dvou stanovených místech s odpočinitým koněm. Požene-li tři koně, jedného po druhém vždy až do strážní, počítal baron — může se ještě navrátiti v čas, aby směl pak rozřehat ortel Karacsonův. — Ale neměla se mu do cesty postaviti ani nejméná překážka, neměla ho potkat žádná nehoda.

Život Karacsonův visel na tenké nítce.

Plukovník to chápal a proto pohlánil zvíře své v divokém trýsmu ku předu a sluhové jeho za ním —

Ve chvíli, kdy baron odjížděl do Vídně, aby u stupňů trávní vy-prosil milost pro svého syna, Iréna ležela v horečce na svém loži, strážena oběma služebníky, jimž plukovník nařídil, aby před ní zatajili jeho odjezd i vše, co se bude dít, kdyby snad v jeho nepřítomnosti vrátilo se jí plné vědomí.

Promásladována dešnými vidinami, prodělávající v horečném stavu svém znovu všechny hrůzy a útrapy svého útěku, Iréna několikrát za den v polobdenní vzhopila se z lože a byla by snad uplehla ze své komnaty, kdyby jí byly násilím nezadržely. A v noci bylo ještě hůře. Byla krásná měsíční noc, měsíc svítil jako rybí oko, a ač okna komnaty byla zavřena a zastřena zástlonami, působila přece neodolatelná moc jeho na nemocnou dívku, jež upadala v magnetický spánek a chtěla vsi močí dostati se ven.

Teprve k ránu zruvena a vysílena upadla Iréna v klidný spánek, a s nímž jí probudil temný rachot.

Vyděšená zvedla se dívka na svém loži.

"Pro bůh, co to? Slyšíte?" zvolala na služky.

Neslyšely ničeho. Ale Iréna, jež již smysly nemocí její byly zbystrány, nadána tajemnou schopností somnambul, jež vidí i skrze stěny a slyší i to, co sluch jiného člověka nepostřehne, nedala se uklidnit.

"Otevřete okno! Chej to, poručím to!" volala rozčilená, a služky boji se nových záchvatů křečí, uposlechy.

Skutečně bylo z dáli slyšeti rachot bubny.

"To vojáci jdou na evičení!" vysvětlovala stará Hátá.

"Ne, ne!" křičela Iréna. "Táhne bubenji k veselému pochodu! To je jako pobře! A slyšíte ten divný, smutný hlas bubnu? Jsou zastřeny sukem — ó, znám to, znám! To někdo vedou na popravu," vykřikla náhle zoufale.

"Půjdu se zeptat," nabíhla se mladší služka, ráda, že se může vzhlédit, a pohlednuvši významně na starou Hátá, odběhla.

Iréna se na chvíli utišila, leč za nedlouho zazněl smutný zvuk bubnu blíže —

"Proč nepřichází, aby mi rekla, co se děje?" volala nemocná v rozčilení. "Chi to vědět, musím to vědět!"

Hlas bubnu zase ztlchl a tina uklidnila se i nemocná.

Po chvíli vrátila se služka. — Byla na smrt bleďa, ale dovedla se vnutit do veselého směchu, takže Iréna ji uvěřila a podléhající zase únavě, sklísla do podušek.

"Co je? Co se děje?" zašepala po chvíli stará Hátá, vidouc, že velitelka její usnula.

V tom ozvalo se z dáli, od strany městských valů, zatroubnění. Služka ukázala v tu stranu. — "Karacson," šeptala.

"Co je s ním?" ptala se druhá.

"Popraven!"

Divoký výkřik zazněl z lože Irény, jež byla se probudila před zvucích polnic, zaslechla šepet služek a skokem byla z postele.

"Slyšíte! Tam — tam! — On umírá!"

A jako šilená, nedbaje toho, že oděna je pouze nocním oblekem, vzběhla ze světnice dříve, než vydešené služky se vzpamatovaly.

XVI.

Na dvoře kasáren již od časného jitra panoval živý ruch, který však dnes byl prost onoho vojáckého vzrušení veseli.

Vojínové vycházeli z chodeb v plné zbroji, zasmušlí, mlčeliví. Tiž sestupovali se v čety a šli jim dnes ta exekuce bez křiku a napominání představených lépe nežli kdy jindy.

Vždyt vědějí, jaký smutný úkol je dnes čeká. Dvě setniny, mezi nimi i první setnina hajduků plukovníkových a škadrona dragonů

určeny byly, aby doprovodily na poslední cestě Karacsona Aladára, a aby v případě potřeby byly poruce, kdyby snad lid chtěl odsouzenec osvobodit nebo, což zejména šarodějníkům nejednou se stalo, kdyby chtěl sám na odsouzenec vykonati ortel smrti.

Zatím odsouzenec dumal ve své celi odevzlán jsa již do vůle osudu. Věra, když plukovník dal se mu poznati a když objav ho a zřehav, náhle od něho odběhl, vrátila se mu naděje, že baron neudá zemřítí. Ale den uplynul, přišla noc a baron nepřicházel, a od svého strážce, jenž přestrašen o sudem svého předehůdece profesora, mlčel jako hrob, nemohl se ničeho dovědětí.

Teprve když setmělo se a když přišel polní páter, aby v nastalé tmě odsouzenec tím živěji mohl před oči předvěti plameny pekelného ohně a vzbudil tak jeho kajenost, dozvěděl Aladár, že baron náhle zmizel, nezanechav žádných rozkazů.

Nešťastník tušil, kam asi plukovník odjel, a z toho čerpal novou nadějí. Ale noc minula, nastal den, blížila se již osudná hodina a baron se nevracel.

A odkladu nebylo —

Karacson ani netušil, že v okamžiku tom, co on přece ještě doufal, jinde rozhodují již o jeho životě a čítají minuty —

Podplukovník, jenž jako nejstarší důstojník v nepřítomnosti komandanta pluku i pevnosti cho-pil se velení, domyslí se, kam baron odjel, a neztrácejí naději v jeho návrat, hleděl odděliti exekuce. A hádal se s plukovním auditorem i pobočnickem o výklad zákona, jenž předpisoval dvacet čtyři hodiny.

Auditor, neúprosný muž paragrafů, jenž byl by stejně odsoudil svého bratra nebo otce, trval na svém, že ortel má být proveden druhý den v tutéž hodinu, kdy byl pronesen. Jemu ochotně svědčil Eisenhwert, jenž nemohl se již dočkati chvíle, kdy uvidí nenáviděného soka na popravišti. — Leč podplukovník prohlásil rozhodně, že až osudná hodina udeří, dá rozkaz k vyvedení odsouzenec a dříve ne —

Doufal tak nabýtí hodinu času, od níž očekával pro nešťastníka spásu —

Konečně nadošla chvíle neblaha —

Bubny, jež jako o pohřbu zabaleny byly černým sukem, začachotily, dvě věznice se otevřely a z nich vyšel Karacson, provázen páterem Dzákem a následován několika vojáky s puškami a halapartnami.

Bleď s rukama na zad svázanými, ale s hlavou vztýčenou vyšel od dvora kasáren. Hlavu měl pokrýtoy jen bílou vlásenkou s cípikem, na sobě měl vojenský kabátek se všemi odznaky své desát-nické hodnosti, jež mu teprve na popravišti kamaráda měli strháti, dříve než ho odevzdají rukám kata a jeho holomku.

Šumot šoucitů i překvapení ozval se v řadách vojáků, leč v tom již zazněl povel a smutný průvod pomalu se seřadil, aby vyšel z kasárna na nádvoří.

V předu jízdní četa dragonů, za ní četa pěších v širokém síku bítevím, pak sestoupily se čtyři četvrtím do dvou řad dvojstupem, tvořice tak spálir, v jehož středu kráčí odsouzenec se svým těšitelem, auditorem a několika důstojníky, kteří neměli u setnín velení, ale chtěli přece dopřátí si řídké oděvané popravě. — Několik čet-pěších a jízdy uzavíralo průvod.

Karacson s hlavou vztýčenou posledně rozhlédl se po dvoře. Tu a tam z okna, jež byla přeplněna vojáky, kteří měli zůstat doma, klynula mu ruka kamaráda posledně pozdrav, někde ozvalo se i kvilivě zavýsknutí, jako zavýti šakala. Byl to pozdrav na rozloučnou. Mnohý vouseš tu oslel, pomyslíl na neblahý osud dobrého kamaráda, jenž kráčel vstříc tak hroznému a potupnému smrti.

Průvod vyrazil z kasáren.

Ulíce města, jindy tak klidné, přeplněny byly davy lidu. Zpráva o tom, že popraven bude voják, rozletěla se jako bleskem a nebylo snad v celém městě člověka, jenž by se byl dobrovolně chtěl říci vzácné té podiváně. Malí i velcí, zeští i děti, bohatí i chudí, tlačili se zejména poblíže kasáren již od časného rána, a když průvod vyšel, jezdecki stáli dovedli rázní cestu, rozjíždějíce se do lidu

bez ohledu na to, padli kdo pod kopyta a byl-li vytažen se zdra-vými údy.

Vykřiky zděšení a bolesti přes tu chvíli ozývaly se ze zástupů, do nichž dragoni statečně bili na plocho šavlemi, čerň lidi tu a tam couvla s křikem a proklínáním, ale hned zase tlačilo se vše ku předu, aby vidělo odsouzenec.

Aladár, zmámen všem, co v posledních dnech s ním byla se dělo, zmítán pochybnostmi, proč náhle zmizel otec, k němu se přihlásil, rozchevřen naději a ohlšen rachatem bubnu, jež před ním a za ním nepřetržitě vířily, aby snad odsouzenec nemohl promluvit k lidu, kráčel ku předu jako stroj. Nechápal nic z toho všeho, co bylo kolem něho, myšlenky vypovi-daly mu službu či spíše rojily se hlavou jeho v tak divném zmatku, že žádná z nich nemohla na okamžik nabýtí vrehu.

Vzpomínal i na Irénu, ale ne jako na sestru svou, nýbrž jako na milenku. V celé té vřavě myšlenek skoro si ani neuvědomil, že Iréna nebyla mu teď ničím nežli sestrou, že milenkou ztratil. — Jenom chvillemi probudily ho vykřiky, ozývající se z lidu, z jeho dumání. Někde nespapřoval v něm lid než zločinec, nebezpečného kouzelnika, jenž za své hříchy propadl rukám trestající spravedlnosti a vykřiky posměchu, kletby i nadávky sypaly se se všech stran na jeho hlavu. Jinde zavozval se výkřik šoucitů, vyvolaný pohledem na bleďou, slícnuou tvář mladého vojáka, jenž tak klidně kráčel na smrt. Ženy a dívky kývaly na něho, plačící a volající slova útěchy nebo proklínající soud. Vojáci několikrát rozešli se do davu, odkud zaznívaly kletby, pěšáci ranami pařeb do lidu zjednávali uznání spravedlnosti.

A Karacson při všem tom za víření bubnu zasmušle a mlčky kráčel dále —

Minulí ulice města, prošli branou a stáhli za městem na nepatrném kopečku u rozceti silnic, kde od nepaměti stávala kamenná justice. Aladár dobře znal onu smutné místo, kam ho tak často zaháněla chmurná náhoda myslící zejména ve večerní době hledávající zátíši samoty, v níž mohl se oddávati svým myšlenkám. Ale dnes zvedala se opodál kamenné přístřeší šibenice přístěra dřevěná —

Stál tu vysoký, do země zaražený kůl, kolem něho narovněna byla hranice poleu a drobného loučí.

Zachvěl se mladý muž, spatřiv svoje popraviště, otrásl se i otrávil vojáci, již na povel důstojnický rozestupovali se kolem osudného místa ve dlouhé dvojnásobné řady čtverhranu, v jehož středu vedle odsouzenec zaujali místo auditor, důstojníci a kat, jenž se svými pomocníky čekal u sloupu.

Davy lidu, vyhrnuvší se se bran, tisily se kolem vojáka než ho nastavěly se na nedaleké výšiny.

"Milost! Milost!" vykřikl kdo-si ze zástupu a slovo to hned tisíc-roznásobná ozvěna roznásela po celém davu.

Velitel dal znamení, bubny znovu se rozšířily a na povel vojáci obrátili se proti lidu brozící s na přehlény bodky. A nyní před ztichlým davem, zatajivším dech, počalo se odehrávati strašné divadlo popravě.

Katův pomocník s rozčatou sotolnicí stál již opodál, čekaje na znamení. Zablaholita plnicé, bubny ztichly a auditor pluku počal předčítati rozsudek.

"Jménem jeho majestátu, císaře svatě říše řípské — —" rozléhal se kolem harašivý jeho hlas, zvěstující, že Karacson Aladár, desátník první setniny hajduků za zločin své odsouzen ku ztrátě šarže a k smrti upálením na hranici.

A zase začachotily bubny — Dva vojáci na dané znamení přistoupili, sprostiti odsouzenec pout a strhli s něho císařský kabát, jež zločinem svým byl znenetřil. Aladár, jenž nebyl již schopn myšlenky, klidně vše to snášel, nevěda ani, co se děje —

V tom otrásl vzduchem a pronikl i rachotem bubnu zoufalý výkřik a řadami vojáků protřela se bílá postava. — Odsouzenec poznal Irénu. Jedným polyhem vyrrval se z rukou vojáků, odstříl kůže, jenž právě k němu přistupoval, a s výkřikem vrhl se do náručí dívky.

UNION STATE BANK

16. a Dodge ul. (proti poště) Omaha

OZNAMUJEME KRAJANUM, že právě nyní je nejlepší příležitost ku zaslání peněz do ČECHOSLOVENSKA, ježto kurs je nejnižší. — Zvláště ti, kteří zamýšlejí jeti se Sokolskou Výpravou, měli by použiti této příležitosti. Zaslali jsme více peněz za poslední dva měsíce do vlasti, nežli za celou dobu před tím. —

Vyřizujeme veškerý obchod bankovní a vymáháme dědictví. Za spokojenost ve všem ručíme. Naše obsluha je vzorná.

NAVŠTIVTE NÁS A PŘESVĚDČTE SE!

F. C. HORÁČEK, President. J. M. MIELENZ, kasír.
JAK. HORÁČEK, Vice Pres. EMIL KAVALEC, výp. kasír

Puritan mouka

ZÁRUKA — Spotřebujte plný pytlík, a nepodaří-li se vám upéci nejlepší chléb, jaký jste kdy pekli vraťte prázdňý pytlík svému obchodník, jenž nahradí vám bez námitek vaše peníze.

Odborné mlátě z nejlepší pšenice v Americe.
Všichni grocceristé ji mají na skladě.

WELLS-ABBOTT-NIEMAN CO.
Schuyler, Neb.

Sikmý cypřišový cribbing - 4, 5 nebo 6 palců

My si upravujeme vlastní náš cypřišový cribbing takovým způsobem, že, když jest hotov, je téměř plný palec tloušťky. Na prvním místě, tato 6", čís. 1, cypřišová feneovka jest přes jeden palec tloušťky. My z ní uběrneme jen tolik na jedné straně, aby se získal hladký povrch a aby ještě zůstalo prkno samo tlustým. Není dříví, jež by se vyrovnalo ev-přší na cribbing. Je to jedno z nejtrvanlivějších a neupjatnějších a při tom nejlepších prken ku přibíjení, ježto se neroztěpí.

Nechtě jistě s námi počítáte na materiál pro cornerib, pakli jste v trlu pro něco tohoto druhu. Rozumějte, že my udáváme cenu s dodávkou na nejbližší vaší stanici.

C. HAER LUMBER COMPANY, Council Bluffs, Iowa.

Tímto oznamuji všem četným starším a novým příznivcům, že vlastním

HOTEL "PRAHA,"

ktej jest úplně znovu vypraven vším vnitřním zařízením, vkusně dekorován a kde krajane, zavítavši do Omahy, nalézou nyní řádnou obsluhu a pohodlí to nejlepší. Chutná jídla z pravé české kuchyně vždy vás uspokojí. O přízeň místních i venkovních krajanů utivě žádá

JOSEF PIVONKA

Roh 13. a William ul. — — — — — OMAHA, NEBRASKA

Výborná naše káva

meměla by scházet v žádné domácnosti. Chtěte-li si opravdu pochutnati, pošlete si pro naši 40c kávu, velmi lahodnou specialitu. Lepší druhy za 42c a 45c libra, což jest cena za tyto druhy kávy velmi nízká. Jinde platíte za tuto kávu o 10 až 15 centů více za libra.

Mák, kmin, ruský čaj, koření celé i mleté stále na skladě.
Objednávky laskavě zaslejte na

Western Coffee Mills

OF CRETE, NEBRASKA. J. VAVŘINA, majitel.
Píšte si o ceník a vzorky.

Radostný úžas zasmušl. zástup lidu a vojáci sami pohlíželi na dívku, jež v bílém obleku, s vlnitým zlatým vlasem, vrhla se k odsouzenec, jako na nadpozemský zjev.

Ale dva lidé v tom okamžiku neztratili duchapřítomnosti. Byli to auditor, jenž neměl na mysli nic, než aby spravedlnosti učinilo se zadosť, a pobočnick zaujatý myšlenkou pomsty.

"Chopte se ho!" zvolal poboč-ník na vojáky.

"Zpátky, bídnič!" vykřikla Iréna na blížící se k ní muže. "Jen společně nás můžete upáliti!"

Vojáci v rozpacích a polekání couvali, ale pobočník rozlečen opakoval svůj rozkaz a kyanul i jinným.

Několik mužů vrhlo se na Irénu a Aladára, aby je od sebe odtrhli. Bubny zavířily, aby přehlušily výkřiky jejich a volání davy po milosti. — Leč v tom okamžiku, když Aladár již již podléhal pře-sile a Irénu opouštěly smysly, pronikl zvládnem nový výkřik z davu.

Zraky všech obracely se směrem, jímž několik dívků ukazevalo. Bylo viděti jezdeck, letěbno na koni a mávajících v povětří bílý sátekem.

"Milost!" zahlučelo v řadách vojáků, "milost!" jásavě opako-val dav Eđu

Velitel pokynul vojínům, aby pustili Karacsona a v tom již rozstupoval se zástup lidu i řady vojáků. Do středu čtverhranu vstříhl se plukovník — baron dall' Aglio.

Zpěněný kňůr utváan a vystřen padl k zemi v téměř okamžiku, kdy baron ho zarazil a seskočil ještě v letu.

"Jménem jeho milosti císaře — pardon odsouzenec!" vyrazil ze sebe plukovník a vyňal ze záprsi areh papíru —

Radostný jasot lidu byl odpo-vědí na ta slova.

Aladár stál tu mlčky jako kamenný sloup, drže v objeti omdlelou sestru.

"Synu můj!" zvolal plukovník, kňbaje ho na čelo. "Jsi svobodn! Milost císařská uznala, že nebyla to kouzla, ale přirozené pouto bratrské lásky, jež k zločinu tě svedlo. Artykul dvaceti pátý ti prominu, a ostatní vykoupil jsem svým důstojenstvím!"

A objav Irénu i Aladára, přitiskl je k sobě.

"Měj otec! Měj miláčku!" zašepala dívka, otvírajíc oči.

"Milence jsi ztratila — však našla jsi bratra a já syna!" řekl baron, ukazuje na Aladára.

V okamžiku tom podplukovník zavelel vojsku na pochod. Bubny, z nichž vojáci strhali černé roušky, veselé zavířily — — —

KONEC.